

[Lars M. Olsen.]

er ingenlunde udelukket, som nogle synes at mene, men gruppen får selvfølgelig sidst indpas på boglisten.

Studiekredsbevægelsen er i dag en arbejdsmetode, der med lige stor glæde og energi anvendes indenfor alle bevægelser, det være sig nationale, politiske eller religiøse. Men disse studiekredse kunne næppe virke og arbejde, som de gør, uden det offentlige biblioteksvæsenets støtte og evne til at skaffe det nødvendige materiale. Her har også studiekredscentralen i Aarhus haft sin betydning.

Efter disse bemærkninger, der bl. a. underbygger den opfattelse, vi sikkert alle har, om biblioteksvæsenets betydning, omfang og indflydelse, skal jeg vende mig til selve lovforslaget.

Som helhed er det et godt forslag, som mit parti går ind for med glæde. Den nye bestemmelse i § 2, der kræver oprettelse af folkebiblioteker i alle biblioteksløse kommuner senest i 1961, har vakt nogen modvilje bl. a. i sognerådsforeningen, der ligesom en række andre mellemkommunale organisationer har haft lovforslaget til udtalelse inden dets fremsættelse. Når man imidlertid hermed sammenholder dispensationsmuligheden i samme paragraf, stk. 4, efter hvilken to eller flere kommuner kan gå sammen om et folkebibliotek, forstår jeg vanskeligt den saglige baggrund for kritikken. Forsåvidt kan man sige, at ophævelsen af minimumstilskuddet på 100 kr. fra kommunernes side og påbudet om, at kommunen skal yde tilskud til folkebiblioteket, i sine virkninger er nok så vidtgående. Herved pålægges der kommunerne et ansvar, som de ikke har under den nugældende lov. Når udvalget for Danmarks Bibliotekforening, på hvis indstilling forslaget er udarbejdet, så kraftigt går ind for et obligatorisk biblioteksvæsen, skyldes det simpelthen det faktum, at det private initiativ i stadig højere grad er afløst af et kommunalt, og at en videre udvikling af biblioteksvæsenet aldeles overvejende må forudsætte kommunalt initiativ. Denne begrundelse, som stammer fra politisk neutral og sagkyndig side, kan næppe drages i tvivl. Er man enig i denne betragtning, er det også kun ret og rimeligt, at der må stilles visse skærpede krav til ikke-kommunale folkebibliotekers drift og bog-

bestand. Forslaget kræver derfor, at hvis disse ikke-kommunale folkebiblioteker ligger væsentligt under tilsvarende biblioteker af samme størrelsesorden, kan det komme dertil, at ministeren må kræve et kommunalt folkebibliotek oprettet.

Derefter forslaget økonomiske virkninger. Jeg har allerede omtalt kommunernes nye placering i loven og 100 kr.s reglens bortfald, i hvert fald som minimumsbestemmelse. Biblioteksfolkene havde ønsket, at amtsrådene skulle bidrage med et fast tilskud til centralbibliotekerne på 10 øre pr. indbygger om året. Amtsrådsforeningen har imidlertid ikke kunnet slutte sig til dette krav, men er på den anden side gået ind på at ville opfordre amtsrådene til at yde mindst 10 øre pr. indbygger i tilskud til disse centralbiblioteker. Følges opfordringen, kan centralbibliotekerne regne med en mindre forhøjelse af deres nuværende tilskud. Fra staten har centralbibliotekerne hidtil kunnet regne med indtil 8000 kr. i tilskud, men kan efter de nye bestemmelser komme op på 20 000 kr. eller en ret klækkelig forhøjelse.

Forslagets tilskudssatser til det enkelte bibliotek indeholder ligeledes betydelige forhøjelser, som dog ikke gælder de store købstæder og hovedstadssamfundet. Medens et bibliotek hidtil har kunnet opnå statstilskud på 80 pct. af de første 15 000 kr.s faste stedlige tilskud, forhøjes beløbet efter forslaget nu til 25 000 kr. Af de næste 10 000 kr. kunne opnås 40 pct. statstilskud. Dette beløb er nu foreslået ændret til 25 000 kr. Udover 25 000 kr.s stedligt tilskud kan efter den gældende lov opnås 20 pct. Forslaget forhøjer dette beløb til 50 000 kr., og samtidig forhøjes procenten fra 20 til 25.

Biblioteksfolkene havde ønsket, og man forstår meget godt deres ønske, en ophævelse af 20 pct.s reglen, og at man som slutsats overalt standsede ved 40 pct. Af finansielle grunde har ministeren ikke ment at kunne følge dette ønske. Dette betyder, at den gamle forfordeling af de større købstæder og de storkøbenhavnske kommuner fortsat opretholdes. Det kan næppe forbavse nogen, at denne udgang beklages af de pågældende kommuner. På grund af krigen er udvidelser og moderniseringer af vore biblioteksbygninger stort set gået i stå. Mange byer står overfor meget bety-